

je dolžen svoje ovčice varovati vseh volkov, jih svariti pred vsemi krivimi preroki, jim svetovati in jih voditi v borbi zoper vse hudo. Duhovnik je služabnik božji. In kot tak je dolžen sveto Cerkvo braniti, za čast Jezusa Kristusa vojskovati se, sploh za ohranitev in prospeh krščanske vere na tem svetu vse storiti in žrtvovati. Slednje je zlasti tedaj potrebno, kedar razsaja boj zoper Kristusa, kakor sedaj. In ker se neverstvo poslužuje politike v oškodovanje kristijanskih narodov, zato ne more duhovnik politike v nemar puščati, saj tako dolgo ne, dokler dotični narod ne dobi dovoljno število blagih svetnih mož, ki poprimajo borbo na mesto njega.

Blagor narodu, ki ima takšno vestno in požrtovalno duhovščino. To kaže, da je ljudstvo v jedru še zdravo. Gorje pa narodu, kder pastirji spijo ali z volkovi tulijo! Kmalu ga raztrgajo.

Kedar tedaj liberalci duhovniku njegovo delovanje v političnih rečeh zamerijo, je to dobro znamenje, da je storil svojo dolžnost in volkovenagnjal od hleva Kristusovega!

Gospodarske stvari.

Toča na Štajerskem.

Ljubljanski „Slovenec“ ima lep dopis iz Velenja, ki se glasi: „Nekteri pravijo, da se toča vsuje po višavah večkrat, nego po nižavah. Toda temu ni vselej tako. Planinska dežela Tirol je skoro enako prostorna, kakor zelena Štajarska, ali tam ne dobivajo toliko toče, kakor je to pri nas; tudi zgornji Štajer jo čuti manje od spodnjega. Redkokrat se toča prikaže po velikih ravninah. O tem spričuje pogled v Galicijo, ki je tri- do štirikrat večja od naše dežele, a na leto pride tam blizu toliko toče, kakor po naših krajih.

Toča se najrajši drži pota v tistem smeru, v katerem tečejo reke in koder se gore vznizujejo, zatoraj tudi ona klesti največkrat, ako se burja z visokih planjav vali v nižavo. Često zamoreš opaziti, da v dolini padajo debele grude, med tem, ko se po hribih sesipavlje „babje pšeno“ ali solika. Na Štajerskem toča posebno obiskuje Savinjske in Dravske ravnine, deloma tudi Mursko polje; v tem oziru so na slabem glasu vzlasti okraji Celjski, Mariborski in Ptujski.

Nevarni gost prihaja večinoma ob vročem poletju, imenitno meseca julija, kakor se vidi iz izkaza, ki je sestavljen na podlagi točevanja v dobi zadnjih petero let. Po istem za mesec april pride po 0.6 dnevov s točo, za majnik po 3.0, za junij po 6.0, za julij po 13.5, za avgust po 8.0, za september po 2.5, za oktober po 0.4, na leto toraj skupaj po 34 dnevov-točevnjakov.

Praviloma vsiplje se toča po dnevu in pada le kratek čas, nekoliko sekund ali največ eno do dve minuti. In koliko škode napravi v ti dobici, bodeš razvidil, ako znaš, da v eni minuti ledenina pokrije po 2000 hektarjev zemlje. Izmed pretečenih petero let pa na eno leto pride po 34 dnevov s točo, ki je toraj poškodovala prirastke na 53.230 hektarjih. Opomniti je še treba, da se enega in istega dne toča vsuje po večkrat; vsled tega je razmerje po priliki 2:3, t. j. v dveh dneh se toča vsiplje po trikrat.

Na Štajerskem poškoduje toča po 1550 hektarjev na dan, med tem, ko po ostalih avstrijskih deželah le po 1175 hektarjev opustoši. Štajerska trpi toraj za 375 hektarjev več škode v primeri z drugimi zemljami. Leta 1880 n. pr. je po avstrijskih pokrajinah toča zasipala 820.000 hektarjev, od česar pa samo za Štajersko odpade celó 104.000 hektarjev. Če te številke primerimo z obsegom obdelanega zemljišča, njiv in vinogradov, to je leta 1880 v avstrijskih deželah toča poškodovala 8 % zemljišča, a samo na Štajer posebej spada 22.8 %. Tekom zadnjih pet let za vse avstrijske dežele skupaj pride po 3.5 %, za Štajer pa po 12 % na leto.

Škodo, ki jo je 1880 toča povzročila po avstrijskih deželah, cenijo do 24.000.000 gld., toraj za enkratno točo pride 33.350 gld. Na Štajeru bilo je 1880 škode za 1.783.000 fl., obzirom na zadnjih pet let pa po 1.324.000. V enem dnevu toča gospodarstvu na Štajerskem povzroči škode za 38.940 gld.

Iz poročila se vidi, da je le malo gospodarjev, ki bi svoje obdelano zemljišče dali zavarovati. Pred 10 leti so zavarovalnice štajerskim poškodovancem vračevale še vsaj po 1 %, danes pa le 0.1 %. Leta 1880 bilo je v deželi škode za 1 1/2 milijona fl., a zavarovalnice so oškodovanim gospodarjem izplačale samo 320 fl. Na Českem, Moravskem in v Galiciji odškodnina dosega 10 %.

Število dnevov točevnjakov je v avstrijskih deželah v teku zadnjih pet let od 300 narastlo do 400. Na Štajerskem je leta 1876 bilo 30 dnevov s točo, ki je poškodovala površino v obsegu 50.630 hektarjev, a leta 1880 smo v 56 dnevih imeli točo, ki je opustošila 104.330 hektarjev, leta 1875 pa so zabiležili le 16 točevnjakov. Da se taki dnevi nesreče množijo, temu pripisujejo različne vzroke, med njimi je v prvi vrsti posekavanje gozdov, razlesovanju pa za petami sledijo burje, toča, poplava.

„Slovenec.“

Sadjarska razstava v Sevnici.

V narodnem duhu prerrojena Sevnica, kjer se ne šopiri več nemškutarski duh, kjer največ domoljubi slovenski zavzamejo častna mesta ljudskega zaupanja, imela je v dan 5., 6.

in 7. oktobra kaj prijazno lice, ki je kljub slabemu vremenu privabilo precej gostov, zlasti pa znatno število kmetovalcev iz Sevniskega okraja. Hiše boljših meščanov bile so okrašene s cesarskimi, narodnimi in deželnimi zastavami.

Ob prijaznem rebro stoječa šola je imela zastave v vseh omenjenih barvah.

Pred hišo so stali stroji od Dunajske firme Mayfart & C., ki je bila svoje hvalevredne izdelke tudi v Krškem razstavila. V šolskem poslopju samem je bilo razstavljeno raznovrstno sadje v 2 velikih šolskih sobah.

V jednej so imeli svoje izložbe osobite kmetovalci iz Sevniskega okraja, v drugej pa zlasti razstavljalci, kateri so od daleč svoje pridelke poslali. V prvej se je zlasti odlikovala zbirka g. Fr. Lenčeka, načelnika okrajnemu zastopu, ki je bil duša pri tem podjetju. Po vsem hvalevreden je njegov trud, povzdigniti sadjerejstvo v svojej okolici.

V ta namen vzdržuje veliko drevesnico, iz katere drevesca večinom brezplačno razdaja. Že njegova velikanska sadjarska knjižnica svedoči o navdušenju vrlega domoljuba za to prevažno stroko kmetijstva. V istej sobi je imel tudi učitelj in tajnik na Blanci, g. Boštijančič svojo bogato zbirko pridelanega mnogovrstnega sadja. Čudili smo se zlasti njegovim enoletnim požlahtnenim drevescem. Ta mož je kaj vnet za sadjarstvo, s katerim se praktično prav marljivo peča. V drugej sobi je našo pozornost vzbudila razstava sadja „Cesarjevič Rudolfovega sadjarskega društva“ v št. Juriji o. j. ž., ki je baš to razstavo v Sevnici pouzročilo. Ni bila velika množica sadja od tega društva, a to, kar je bilo, bilo je znanstveno in strokovnjaško opisano.

Najbolj pa je zanimala izložba g. Bizjaka iz Teharij, znanega sadjarejca, ki je bil odlikovan od Njih Veličanstva presvitlega cesarja in od cesarjeviča Rudolfa. Njegova jabolka in hruške so že na pogled tako lepe, kakor bi si jih človek le naslikati mogel. Ima pa mož vse zvrsti. Taka redkost je grozdje z jako debelimi jagodami imenovano „imperator“ ali pa „japonska hruška“ itd.

V tej sobi so imeli še razni tržani Sevnški, katerih imen si pa nisem mogel zapomniti, še vse polno kaj lepih jabolk, hrušk, breskev, sliv, grozdja itd. Le posušenega sadja ni bilo.

Zelo poučljiva je bila razstava sadja g. Petra Fridau-a iz Noršinec pri Ljutomeru, kaj marljivega domoljubnega gospodarja.

Razstavo je bil v nedeljo dopoldne otvoril g. Fr. Lenček, namesto g. dra. Ipavica. Popoldne je bil govor o sadjereji g. Boštijančiča, ki je kmetom tudi praktično razkazoval. Zvečer v nedeljo je bila loterija na korist razstavnemu fondu. Kako so se delile premije, kate-

rih je bilo obilo, o tem utegnemo drugokrat poročati. Podpisani k sklepu mora še samo imenovati gospode, ki so imeli izredne zasluge pri tej izložbi, in to so gg.: Fr. Lenček, Veršec, Medic, Dernjač, Kuralt itd.

„Slov. Narod.“

Opomnja k Sevniskej razstavi.

Nemški prigovor: „Vsak začetek je težaven“ ni vselaj resničen! Ta trditev se vsaj pri sadjereji lahko dokaže. Krasna razstava sadja v Sevnici, katero je posebno neutrudljiva roka g. Lenčeka tako sijajno uredila, je močen dokaz, da se da z lahkim začetkom, brez velikega truda v tej stroki lepi uspeh doseči. Omenjena razstava nam pa je tudi dokazala, da se sme naša mila slovenska domovina ponašati s svojimi pridelki.

Vsakteri sadjerejec, kateri je razstavo obiskal, je občudoval krasne Sevniske voščenske, zlate zimske parmene, dišeče rožmarinke, raznovrstne renéte, velikanske pa okusne maslenke itd. Obžalovati pa je moral, da je med razstavljenim sadjem marsikateri pridelek, kateri je našej slovenski zemlji v nečast. Slovenski zemlji? O ne! Le temistim, kateri zavoljo nevednosti ali nemarnosti kisi lesniki pripustijo prostor, kder bi lahko stala žlahna jablan, sladka hruška. Slovenci! Ravno zdaj imamo najlepšo priložnost z najmanjšim trudom začetek narediti s sadjereji, koja vam bode v kratkem času dala veselje in korist. Ne izgovarjate se, da ne dočakate sadu! Tak izgovor je sebičen in neresničen. Ste videli drevesca, katerih sta razstavila gg. Boštijančič in France Ogorevec? Ste videli šibe, katere so v enem letu črez dva metra visoko vzrastle? To vam naj bode dokaz, da tudi v 8. letih že doživiti veselje in bode te uživali sad umnega delovanja.

„Če pa res tebi nebi zorelo,
Tvoje ime bode slovelo.“

Kaj pa je toraj treba, da se napravi začetek sadjereji? Nič druzega, kakor da si izberete iz jabolčnih in tepkovih tropin za pol litra peček; dajte jih v skledo, napolnjeno z vodo. Plavajoče pečke odstranite; voda se potem odlije, pečke pa se malo posušijo in pozneje v pesku v kakem piskru v hladni izbi ali v suhi kleti hranijo. Samo za to je skrbeti, da ne splesnijo. V začetku meseca suša se potem vsejejo v nalašč za to pripravljeno gredo. To je začetek sadjereje in vsakteri človek mi mora pritrditi, da „ta začetek ni težava.“

Dr. Gustav Ipavica.

Pomoček zoper miši je lučnik (Himmelbrand ali Königskerze, Verbascum Thapsus); treba le steblovje tje položiti, kder hočemo miši pregnati; molje pa odpravimo iz zrnja, če vložimo nekaj suhega hmelja.

Sejmi. 18. oktobra sv. 3 kralji v Slov. goricah, 19. okt. Oplotnica, 20. okt. Apače, Maribor, Videm, 21. okt. Celje, Gleichenberg, Sevnica, 27. okt. Ribnica.

Dopisi.

Iz Maribora. (Bauernverein, smrt, sadjarstvo, požigaleci, propadanjeslov. kmetov, tatbine). Hammer-Amboss je v Slov. Bistrici svoj „purgarski bauerverein“ zbornal. Tirolski Nagele je prinesel seboj veliko kadilnico in Ambossu kadil, da je temu skoro sapo zapiralo. Udrihalo se je po Slovenicah zelo navadno in tako misli Amboss, da bo drugo leto v državni zbor izvoljen od Slovencev. Se pa močno moti. — Umrli ste dve tukaj mnogo let znani osebi: pekinja Welnerca in stotnik Roch — Stolne cerkve ne bodo podirali, ampak jo popravljali. — Sadjerejskemu društvu izvoljen je sledeči odbor: gospodje Fr. Robič načelnik, F. Ferk, namestnik, Fontana, denarničar, Nerat, tajnik, H. Kalman, Kec, Reich. (sv. Lenart), F. Windisch (Slov. Bistrica), F. Praprotnik (Puščava) in J. Slekovec (Jarenina) odborniki. — V okolici mariborski so slovenski posestniki uže tako redki, da je občina Bergenthal letos štela samo 6 volilcev, ki so volili 2 moža! — Požigalec Štefan Tergas in Jera Tergas sta obsojena prvi na 18 mesecev, druga na 6 let v ječo. Doma sta z Morja. V Obernavi so J. Golobu tatje ukradli mlado kobilo s belo liso na čelu. Iz Rač pa ste k Badelnu vlezli dve ženski usnja krast. Eno so prejeli, druga pa je vsa — z usnjem.

Iz Celja. (Katoliškemu podporne- mu društvu so darovali: Premilostljivi gosp. knezoškof Jakob Maksimilijan 48 fl. (za nakup podučnih pripomočkov v dekliški šoli) in 25 fl. (za poplačanja dolga, ki je še na šolskem poslopiju. Nadalje je sporočil ranjki Martin Žnidar, posestnik v teharski fari 100 fl. po plačnem desetku je ostalo društvu iz tega volila 89 fl. 40 kr.) Darovali so preč. gg.: Martin Napast, oskrbnik Velikonedeljske fare 10 fl. neimenovan iz Konjiškega okraja 6 fl.; po 5 fl. preč. gg.: Martin Kragl, župnik na Polji, Jak. Caf, kaplan v predmestni fari sv. Magdalene; Anton Rodošek, kaplan v Trbovljih; Lovro Potočnik, dekan v Gornjem Gradu; Jernej Voh, župnik v Šmartnu; Matevž Vrečko, župnik v Jurjevem klostru (4 fl. 50 kr.), Alojzij Meško, korvikar (3 fl.); Vinko Kolar, kaplan v Leskovecih (3 fl.); Janez Skuhala, profesor (3 fl.); Anton Hajšek, dekan v Slov. Bistrici (3 fl.) Letnino s 2 fl. preč. gg.: Janez Krener, župnik pri sv. Frančišku; Andrej Podhostnik in Jak. Hribernik, kaplana v št. Jurji; Martin Kolenko, kaplan pri sv. Martinu poleg Vurberga; Lovro

Vošnjak, župnik v št. Jurji; Alojzij Kreft, župnik v Kalobji; Jožef Muha, kaplan v Šmartnu poleg Slov. Gradea; več podpornikov 3 fl. 72 kr. Gospod Anton Grabič, posestnik v Celji je pristopil kot ustanovnik ter plačal 40 fl. — Mili Bog povrni vsem blagim podpornikom!

Iz Celja. Prošnja „katol. podporn. društva“ v Celji za pomoč iz deželne blagajnice se je v deželnem zboru letos zopet — zavrgla. Pretečeno leto je deželni zbor to prošnjo priporočeval izročil deželnemu odboru z ukazom, naj deželni odbor preiskuje to zadevo in naj nasvete stavi prihodnjemu, toraj letošnjemu deželnemu zboru. Deželni odbor je povprašal pri deželnem šolskem svetu o razmerah dekliške šole za celjsko okolico in deželni šolski svet je priporočal deželnemu odboru, naj se katol. podpor. društvo, oziroma sesterina šola v Celji podpira. Kajti v teh letih, kar obstoji imenovana privatna širazredna šola, se je deželi prihranilo že mnogo stotin goldinarjev gotovih stroškov, kateri bi se bili morali plačevati učiteljici za ženska priročna dela, ako bi še dalje obiskovala dekleta okoličansko fantovsko šolo. Zraven tega mora društvo plačevati od šolskega poslopija vse cesarske, občinske, okrajne in deželne davke, kakor bi imela šolska hiša gotovih dohodkov za 500 fl.; v istini pa nima poslopije ne le nikakšnih dohodkov; temveč kat. podp. društvo mora zraven tega, da plačuje imenovane davke, tudi skrbeti za vzdrževanje te dekliške šole, katero obiskuje leto za letom nad 20 deklet. Spodobilo bi se bilo toraj brez dvoma, da se iz deželne blagajnice nakloni v leže premaganje obilnih stroškov, katere prizadeva ta šola, nekakšna podpora, kakor je to deželni šolski svet tudi priporočal; toda liberalna gospoda v našem deželnem zboru nima denarja za šolo, katero vodijo redovnice šolske sestre!

Iz Ljubljane. (Banka Slavija) sklenila je, da bodo zanaprej vsem onim za slučaj smrti ali doživetja zavarovanim članom, katerih zavarovalne pogodbe so bile vsaj tri leta že v veljavi, koncem vsacega leta izdajale se posebne listine, iz katerih bodejo razvidne vrednosti zavarovalnih pogodb, ko bi se ponehala plačevati zavarovalnina, ali pa, ko bi jeden ali drugi hotel svojo polico banki nazaj prodati. Dalje ostanejo police, ako se je na nje plačevalo vsaj pet let in ako zavarovani kapital ne presega 5000 fl., v popolnej veljavi tudi tedaj, ko bi se zavarovavec sam umoril. Posledaja prememba pravil je, pač znamenje našega „prosvetljenega“ veka, in pa menda tudi posledica angleške konkurence; prva pa bode vsekako jako ugajala vsem zavarovalcem, ker bodo tako vedno vedeli, koliko so njihove zavarovalne pogodbe vredne tudi tedaj, ko bi prenehali uplačevati pogojene premije.